



Doporučení MMR-NOK pro řídicí orgány - návrh postupu při implementaci projektů spojených s omezeními v souvislosti se šířením koronaviru (dále Doporučení)

Východiska

Na situaci spojenou s omezeními z důvodu šíření koronaviru pamatuje Článek 87 Obecného nařízení č. 1303/2013, který mluví o vyšší moci a výslovně říká, že vnitrostátní orgány, které se na vyšší moc odvolávají, musí prokázat její přímé důsledky pro provádění programu nebo jeho části.

V případě obdobných mimořádných situací v minulosti EK stanovila pravidla existence způsobilosti výdajů takto:

1. porušení nelze přičítat příjemci,
2. porušení bylo nestandardní a nepředvídatelné,
3. porušení nebylo možné přes řádnou péči příjemce zabránit.

Konečné rozhodnutí ohledně způsobilosti výdajů, posouzení projektu, prodlužování lhůt, plnění indikátorů atd. je vždy zodpovědností ŘO, který garantuje celý proces administrace projektů. Cílem tohoto metodického doporučení je poskytnutí základního vodítka, konkrétní aplikace pravidel je na jednotlivých řídicích orgánech.

V tomto dokumentu není řešena problematika možného odkladu či úpravy pravidla N+3, která je řešena samostatně v rámci komunikace s EK.

EK zřídila v rámci Investiční iniciativy pro reakci na koronavirus (dále CRII) webovou platformu, do které jsou členskými státy vkládány otázky, které jsou EK zodpovídány. Doporučení bylo s dosavadními výstupy porovnáno a nebyly shledány rozpory. Otázky i odpovědi jsou vkládány průběžně s ohledem na nové problémy, které se kterými se členské státy potýkají. Proto doporučujeme registraci, kterou provádí Úřad vlády ČR. Otázky a odpovědi jsou seřazeny do následujících okruhů:

1. Structural Funds – horizontal questions
2. European Social Fund
3. Fund for European Aid to the Most Deprived
4. European Regional Development Fund
5. Cohesion Fund
6. European Maritime and Fisheries Fund
7. European Solidarity Fund
8. Financial instruments implemented by EIF
9. European Globalisation Adjustment Fund
10. State Aid
11. Fiscal framework

Webová platforma je dostupná na odkaze zde:

https://webgate.ec.europa.eu/cas/login?loginRequestId=ECAS_LR-104816214-tbFK4MNHw6UQdXgQFKfaJkZjxJnkJb36fKbc7iT9r3kHUXw1qp4ObQPuztqYegbiWE1QT02zNPn8sYkpf4u47-jpJZscgsw0KNMhrigrkHRe-YhiwDbMn5v07zrKWHmmzhKZVpswQIIKCDAGQteile5lm

Pro zřízení přístupových práv lze kontaktovat paní Martinu Sedláčkovou sedlackova.martina@vlada.cz. Pokládání dotazů do platformy je možné **pouze centrálně** (z důvodu zamezení dublování dotazů) přes paní Moniku Smejkalovou Monika.Smejkalova@mnr.cz (prosíme anglicky i česky).



Způsobilost výdajů

- **Výdaje v souvislosti s neúčastí na zahraniční/domácí služební cestě a zrušením akce** (výdaje na pracovní cesty a výdaje na zajištění jiných akcí v rámci implementace programů)

Za způsobilé výdaje bude možné považovat výdaje související s neuskutečněnou **zahraniční cestou**, pokud k neuskutečnění zahraniční cesty došlo (zejména v době trvání nouzového stavu dle usnesení vlády č. 194/2020) z jednoho z následujících důvodů:

- zrušení akce ze strany pořadatele,
- osoba nemohla vycestovat z důvodu karantény/nemoci/ošetřování člena rodiny,
- v době, kdy měla cesta započít, bylo platné doporučení Bezpečnostní rady státu zvážit cesty do zahraničí¹ nebo Ministerstva zahraničních věcí pro danou zemi (např. pro Itálii²) nebo krizové opatření vlády necestovat do dané země dle usnesení vlády č. 198/2020,
- v době, kdy měla cesta započít, byla přijata opatření na území hostitelské země, která cestu znemožnila,
- v době, kdy měla cesta započít, byly uzavřeny hranice ČR pro výjezdy do zahraničí dle usnesení vlády č. 203/2020.

Za způsobilé výdaje bude možné považovat výdaje související s neuskutečněnou **tuzemskou cestou**, pokud k neuskutečnění tuzemské cesty došlo z jednoho z následujících důvodů:

- zrušení akce ze strany pořadatele,
- zrušení akce na základě usnesení vlády č. 199/2020, 201/2020, 239/2020, 247/2020, příp. dalších usnesení,
- osoba nemohla vycestovat z důvodu karantény/nemoci/ošetřování člena rodiny,
- v době, kdy měla cesta započít, bylo platné krizové opatření vlády o omezení volného pohybu dle usnesení vlády č. 247/2020, které cestu znemožnilo.

Za způsobilé výdaje je možné považovat marně vynaložené výdaje, související s přípravou akce (pronájem sálů, zajištění občerstvení, mzdové náklady, tiskové materiály apod.), která musela být zrušena na základě usnesení vlády č. 199/2020, 201/2020, 239/2020, 247/2020, příp. dalších usnesení. Výdaje na stornopoplatky jsou však způsobilé pouze tehdy, pokud jsou uvedeny ve smlouvě, nebo vyplývají ze zákona.

Základním předpokladem pro způsobilost výše uvedených výdajů je postup příjemce v souladu s principy 3E (minimalizace takových výdajů) a nemožnost úhrady výdaje příjemci jiným subjektem.

V případě, že pracovník zůstává v zahraničí z důvodu nařízené karantény, příp. jiných důvodů (např. uzavření hranic, nefunkčnosti dopravy apod.), služební cesta po tuto dobu trvá (viz tisková zpráva Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 2. 3. 2020), cestovní náhrady jsou pro zaměstnavatele obligatorním výdajem a jsou proto považovány za způsobilé výdaje.

Lze předpokládat zvýšené výdaje na cestovní náhrady v souvislosti s menším využitím hromadné dopravy v zemích s prokázanou nákazou koronavirem, vyšší cenou letenek, prodloužením zahraniční služební cesty z důvodu karantény apod.

Příjemce musí dokladovat nemožnost uskutečnění tuzemské či zahraniční pracovní cesty.

- **Dále se může se jednat o různorodé akce v závislosti na zaměření programu, resp. jednotlivých projektů, např.:**
 - **Výdaje spojené s udržovacím provozem** dětských klubů/ dětských skupin/ mikrojeslí, školských zařízení, komunitních center, nízkoprahových center apod. kdy je místo realizace dle nařízení vlády, rozhodnutí obce/kraje uzavřeno.

¹ Doporučení platné od 25. 2. 2020, viz <https://koronavirus.mzcr.cz/vyvoj-udalosti-v-case/>.

²

https://www.mzv.cz/jnp/cz/cestujeme/aktualni_doporuceni_a_varovani/italie_rozsireni_epidemie_koronaviru.html



- **Výdaje spojené s udržovacím provozem zařízení**, které je s ohledem na uzavření škol a školských zařízení minimální návštěvnost, případně došlo k jejich uzavření z preventivních důvodů (neplní se indikátory návštěvnosti).
- **Způsobilost výdajů souvisejících se zákazem vycházení, případně s jiným déle trvajícím opatřením.**

Nemožnost realizace aktivit projektu (typicky dodávky služeb, zboží, nasmlouvaných plnění a to buď ze strany dodavatelů, či ze strany partnera projektu) ohrozí funkčnost projektu, či úplně zabráni jeho realizaci. Projekt tak nenaplní závazkové indikátory, jeho provoz a využívání bude omezeno (projekt nesplní cíl a účel, za jakým byl podpořen, nebo jen částečně splní). Také může být ohrožena udržitelnost projektu (trvalost operací dle článku 71 a) a c) obecného nařízení).

Z důvodu „zásahu vyšší moci“ NOK doporučuje proplacení již realizovaných výdajů za těchto podmínek:

1. Projektem musí být naplněn účel dotace uvedený v právním aktu. To znamená, že musí být využíván cílovou skupinou (respektive cílové skupině nic nebrání ve využívání výstupů projektu). Míra posouzení funkčnosti závisí na individuálním posouzení ŘO (naplnění účelu dotace musí být splněno vždy, je však možné využít možnost úpravy povinností, které objektivně nemohou být plněny – např. v obsazenosti dětských skupin či mikrojeslí).
2. Pokud hrozí nenaplnění účelu dotace uvedeného v právním aktu, bude z pozice ŘO na základě žádosti příjemce individuálně zváženo prodloužení doby realizace projektu nebo restrukturalizace projektu (beze změny účelu), a to s ohledem na pokročilost administrace programu jako takového (riziko nesplnění pravidla N+3, plnění povinných milníků programu apod.). Prodloužení doby realizace a aktualizované cíle budou ŘO stanoveny v dodatku k právnímu aktu. Zásadním je datum ukončení způsobilosti výdajů k 31. 12. 2023, nebude-li ze strany EK termín prodloužen. V případě projektů, kde je možná realizace aktivit v elektronické formě (například oblast vzdělávání, rekvalifikací atd.) a nikoliv jen prezenční, doporučujeme umožnění této formy a úpravu takto nastavené povinnosti, nicméně je nutné zajistit dodržení auditní stopy, například formou specifického softwarového řešení.
3. Při proplácení pouze části způsobilých výdajů z důvodu nouzového stavu a souvisejících mimořádných opatření se vyjde z pravidel příslušného OP a doporučuje se uplatnění principu proporcionality – při nenaplnění měřitelných výsledků projektu (indikátorů), se nedoporučuje udělit rovnou 100 % korekci, ale je třeba posoudit, na kolik % příjemce naplnil indikátory a jaký to má vliv na naplnění účelu dotace. Nicméně je-li v právním aktu s nenaplněním indikátorů spjat odvod 100 %, bude nutné, aby příjemce požádal o změnu právního aktu, a to před uplynutím lhůt, po jejichž uplynutí musí vykázat naplnění monitorovacích ukazatelů/cílů projektu apod., v opačném případě se vystavuje riziku porušení rozpočtové kázně.
4. Při posuzování bude nutný jednotný přístup i z důvodu budoucích kontrol/auditů.
5. V případě udržitelnosti a možných problémů příjemců s naplněním povinností stanovených pro udržitelnost daného projektu, které jsou objektivně ovlivněny zásahem vyšší moci, doporučujeme individuálně posuzovat vliv vyšší moci na průběh udržitelnosti projektu při dodržení stanové pětileté (či jiné) lhůty, která tímto nebude ovlivněna. Musí k tomu být zachována auditní stopa a zdůvodnění příjemce.

Vliv na lhůty ze strany příjemce

- Po dobu trvání nouzového stavu, tj. od 12. března 2020 do dne, ve kterém dojde k ukončení nouzového stavu (včetně), MMR-NOK doporučuje aplikovat principy vyšší moci, včetně stavění lhůt. Jedná se o lhůty vyplývající z pravidel pro žadatele a příjemce jednotlivých ŘO. resp. z právních aktů o poskytnutí/převodu podpory, nikoli však o lhůty vyplývající přímo ze zákona a smluvních vztahů mezi příjemcem a třetími osobami. Jedná se o možnost, kterou příjemce může využít v případě dopadu nouzového stavu na administraci žádosti o podporu či realizaci projektu. Přesto se však doporučuje realizovat projekt dle původních lhůt, pokud je to možné.



Vliv na veřejné zakázky

<http://portal-vz.cz/cs/Aktuality/Doporučení-k-možnosti-prodluzovani-lhut-pro-podani-nabidek-a-možnosti>

Pod odkazem výše je na Portále o veřejných zakázkách a koncesích zveřejněno Doporučení k možnosti prodloužení lhůt pro podání nabídek a možnosti prodloužit změnu závazku ve stavu nouze.

Vliv na plnění indikátorů

- Řešení je popsáno výše v bodech 2 a 3 výše. Musí být řídicím orgánem posouzeno, zda byly naplněny v plné výši „povinné“ indikátory (vstupující do hodnocení, výstupové indikátory, či „common“ indikátory), pokud ne, východiskem bude prodloužení doby realizace projektu, či jiný, ke všem žadatelům stejný přístup (snížení indikátorů spojené s adekvátním snížením celkových způsobilých výdajů projektu).

Další doporučení MMR-NOK vůči ŘO

- Prodloužení délky realizace projektů a s tím souvisejících termínů žádostí o platbu (ŽoP), zpráv o realizaci projektu (ZoR), apod. Je také možné sloučit žádosti o platbu či zprávy o realizaci projektu (technicky tak, že příjemce požádá o změnu projektu/finančního plánu, kterou se prodlouží lhůty ŽoP a ZoR a v pořadí další ŽoP a ZoR se zruší).
- Opakování, nebo prodloužení výzev v případech, kdy ŘO indikuje nízký zájem žadatelů, či vyhlašování průběžných výzev.
- Komunikace s deskofficery programu z EK (informování o stavu, tlak na řešení způsobilosti, apod.).
- Zavedení typů podpory, které umožní překonat následky způsobené omezeními v souvislosti s koronavirem (například dotace na provoz zařízení, dotace na pracovní sílu).
- Využívání zjednodušených metod vykazování způsobilých výdajů (méně administrace jak pro příjemce, tak pro ŘO, s dopadem na rychlost administrace programu).
- ŘO musí instruovat příjemce, aby, pokud je možné, zdokladoval nemožnost realizace aktivit projektu (archivace emailů, písemné dokumentace s dodavatelem apod.) počínaje okamžikem, kdy příjemce detekoval první zpoždění/nemožnost dodávek, nasmlouvaných plnění ať již od dodavatele, či partnera projektu. Z dokladů musí být zřejmé, že se skutečně jedná o zpoždění vyvolané v souvislosti s koronavirem a že příjemce aktivně situaci řešil. Výše uvedené doklady příjemce musí doložit vhodnou formou ŘO (např. v rámci zpráv o realizaci projektu).
- ŘO zajistí informovanost všech příjemců či žadatelů tak, aby byl zachován princip transparentnosti. Zmíněné možnosti nejsou pravděpodobně upraveny v ŘD, proto doporučujeme dopředu informovat o plánovaných změnách na webových stránkách, případně zasláním depeše na všechny příjemce v dané výzvě, apod. Např. u možnosti prodloužení realizace projektů v případě, že ŘO nemá v současné době upravena pravidla v ŘD či výzvě, v jakých případech může prodloužit realizaci, tak doporučujeme z důvodu transparentnosti prodloužit plošně u projektů celé výzvy. Obdobně postupovat i u dalších opatření.

